



KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.09.2000
KOM(2000) 547 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET**

**OM INTEGRERET KYSTZONEPLANLÆGNING:
EN STRATEGI FOR EUROPA**

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET**

**OM INTEGRERET KYSTZONEPLANLÆGNING:
EN STRATEGI FOR EUROPA**

Resumé

Vores kystzoner har strategisk betydning for alle europæere. En stor procentdel af vores borgere bor i kystområder, de er en vigtig kilde til fødevarer og råstoffer, er et livsvigtigt forbindelsesled for transport og handel, de rummer nogle af vores mest værdifulde naturtyper, og de er et yndet fritidsmål. Alligevel står vores kystzoner over for alvorlige problemer med habitatødelæggelser, vandforurening, kysterosion og udtømmning af ressourcer. Denne udtømmning af kystzonens begrænsede ressourcer (herunder det begrænsede areal) fører til stadig hyppigere konflikter mellem forskellige arealanvendelsesformål, som for eksempel mellem akvakultur og turisme. Kystzoner lider også af alvorlige samfundsøkonomiske og kulturelle problemer, så som svækkelse af det sociale netværk, marginalisering, arbejdsløshed og erosionens ødelæggelse af ejendomme. I betragtning af kystens kritiske værdi og dens potentiale, må disse problemer løses. Og da mange af kystzonens problemer har en europæisk dimension, må reaktionen omfatte handling på det europæiske plan.

Under Kommissionens demonstrationsprogram for integreret kystzoneplanlægning (ICZM) blev der set på mange indbyrdes forbundne biologiske, fysiske og menneskelige problemer, som disse zoner for øjeblikket står over for. Årsagerne kan spores til underliggende problemer, som hænger sammen med manglende viden, uhensigtsmæssige og utilstrækkeligt samordnede love, manglende involvering af interessenterne og manglende samordning mellem de relevante administrative myndigheder.

Der findes ikke nogen enkel, lovgivningsmæssig løsning på disse komplekse problemer. I betragtning af de mangfoldige fysiske, økonomiske, kulturelle og institutionelle vilkår må reaktionen blive en fleksibel strategi fokuseret på at behandle de reelle problemer, der hvor de er opstået. Der er således behov for en integreret, deltagerbaseret territorial fremgangsmåde for at sikre, at forvaltningen af Europas kystzoner bliver miljømæssig og økonomisk bæredygtig så vel som social ligevægtig og sammenhængende.

På denne baggrund og af hensyn til tidligere indgåede forpligtelser, herunder EU's forpligtelser i henhold til internationale aftaler som f. eks. kapitel 17 i Agenda 21, annonceres der i dette dokument en europæisk strategi for integreret kystzoneplanlægning.

Strategien tager sigte på at fremme en samarbejdsbaseret indfaldsvinkel til planlægning og forvaltning af kystzonen med vægt på god forvaltningspraksis i partnerskab med civilsamfundet. Strategien definerer EU's rolle som ledelsesgivende og retningsvisende til støtte for medlemsstaternes gennemførelse af integreret kystzoneplanlægning på lokalt, regionalt og nationalt plan. Strategien understreger også behovet for fortsat samarbejde mellem Kommissionens tjenestegrene.

Hvor det er muligt bygger strategien på eksisterende instrumenter og programmer, hvoraf mange ikke udelukkende er rettet mod kystzoner. Disse vil blive suppleret med en række nye aktiviteter, navnlig med hensyn til udviklingen af den bedste praksis og til informationsformidling. For at tilskynde til at gøre en indsats for integreret kystzoneplanlægning på andre administrative niveauer, omfatter strategien et forslag til en henstilling fra Europa-Parlamentet og Rådet til medlemsstaterne.

Strategien forventes at føre til bedre planlægning i kystzonerne. Den forventes ydermere at forbedre gennemførelsen af en bred vifte af EU-forskrifter og -politikker i kystzoner.

Det er tanken, at den fremgangsmåde, der er skitseret i denne strategi, også kunne tjene som en model for indførelse af bæredygtig udvikling i andre dele af det europæiske territorium.

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD – Meddelelsens formål

I. Kystzoneplanlægning som en udfordring

- A) Kystzonens problemer
- B) Kystzonens strategiske betydning – for alle europæere

II. Konklusioner fra Europa-Kommissionens demonstrationsprogram for integreret kystzoneplanlægning

- A) Tilgrundliggende problemer
- B) Løsning på disse problemer gennem en integreret territorial fremgangsmåde: behovet for at EU griber ind

III. En europæisk strategi for integreret kystzoneplanlægning

- A) Fremme af integreret kystzoneplanlægning inden for medlemsstaterne og på "regionalhavs niveau"
- B) EU-politikkens forenelighed med integreret kystzoneplanlægning
- C) Fremme af dialogen mellem interessenter i de europæiske kystzoner
- D) Udvikling af den bedste praksis til integreret kystzoneplanlægning
- E) Opnåelse af information og viden om kystzonen
- F) Informationsformidling og oplysningskampagner
- G) Gennemførelse af strategien

IV. Afsluttende bemærkninger

Bilag I – ICZM-principper

FORORD:

I dette dokument forelægges der er en række konklusioner og anbefalinger, som til sammen udgør en EU-strategi for integreret kystzoneplanlægning. Det er baseret på resultaterne fra EU's demonstrationsprogram for integreret kystzoneplanlægning (et samarbejde mellem Kommissionens generaldirektorater for henholdsvis miljø, fiskeri og regionalpolitik, med deltagelse fra generaldirektoratet for forskning og Kommissionens Fælles Forskningscenter). Strategien tager sigte på at fremme EF-traktatens målsætninger i forbindelse med bæredygtig udvikling og integration af miljøet i alle andre EU-politikker for den betydelige og strategisk vigtige kystzone.

Ud over herved at reagere på to opfordringer fra Rådet til at udstikke en europæisk strategi for integreret kystzoneplanlægning¹, tjener de foranstaltninger, der er beskrevet i dette dokument som et bidrag fra EU til gennemførelsen af internationale aftaler, herunder kapitel 17 i Agenda 21², Jakarta-mandatet om biodiversiteten i havet og ved kysterne under konventionen om den biologiske mangfoldighed og FAO's adfærdskodeks for ansvarligt fiskeri, hvor artikel 10 udelukkende vedrører integreret kystzoneplanlægning.

Strategien tager sigte på at opnå dette gennem den mest effektive, samordnede anvendelse af bestående fællesskabsinstrumenter, og gennem fremme af en mere demokratisk form for delt ledelse på linje med Kommissionens strategiske målsætninger for årene 2000 til 2005.

I. KYSTZONEPLANLÆGNING SOM EN UDFORDRING:

A) Kystzonens problemer

Europas kystzoner står over for en række indbyrdes forbundne biofysiske og menneskerelaterede problemer. Som et kompleks, dynamisk natursystem er kystzonen udsat for de kræfter, der udøves af vandbevægelser, sedimentvandring og hyppige storme. Den er også særdeles sårbar over for menneskers uhensigtsmæssige eller overdrevne brug af området. Via demonstrationsprogrammet for integreret kystzoneplanlægning³ observerede Kommissionen de særlige problemer i 35 repræsentative områder spredt over hele Europa. Disse områder dækkede ikke nødvendigvis alle de situationer, der optræder i kystzonerne, og undersøgelser i andre områder ville utvivlsomt afsløre yderligere unikke problemer. Disse projekter gav imidlertid et overblik, hvorfra der kan udtrages eksempler.

Kystzonernes grundlæggende biofysiske problem er, at udviklingen ikke holdes inden for grænserne for, hvad det lokale miljø kan bære. Nogle af de meste udbredte måder, som dette problem manifesterer sig på, er:

¹ EFT C 135 af 18.5.1994, s.2.

² Kapitel 17 i Agenda 21 forpligter kystsignatarstaterne, herunder EU, til "integreret forvaltning og bæredygtig udvikling af kystområder". Under programområde A ("Integreret forvaltning og bæredygtig udvikling af kyst- og havområder, inklusive eksklusive økonomiske zoner") anføres det, at "alle kyststater skal overveje at indføre, eller om nødvendigt styrke, egnede samordnede mekanismer til integreret forvaltning og bæredygtig udvikling af kyst- og havområder samt deres ressourcer, både på lokalt og nationalt plan."

³ Se afsnit II i denne meddelelse.

- Udbredt kysterosion, ofte forværret af uhensigtsmæssige menneskeskabte infrastrukturer (herunder konstruktioner beregnet til “kystbeskyttelse”) og byggeri og anlæg for tæt på kystlinjen. *I nogle havneområder har bygge- og anlægsarbejder bidraget til at fremskynde erosionen i den tilstødende kystlinje, fordi der under arbejdet ikke blev taget tilstrækkeligt hensyn til kystzonens dynamik og processer. Udvinning af gas er en anden faktor, der kan føre til kysterosion.*⁴
- Ødelæggelse af naturtyper som følge af dårligt planlagt byggeri og arealanvendelse eller udnyttelse af havet. *Dette problem er særlig stort i områder, der er under hurtig økonomisk ekspansion, som i landene i Central- og Østeuropa.*
- Tab af biodiversitet, herunder dalende fiskebestande ved kysten og et stykke fra land som følge af beskadigelse af kystnære gydeområder. *I de regionale handlingsplaner for biodiversitet er der identificeret op til 30 aktioner, som er nødvendige for at undgå yderligere tab af naturtyper og for at standse faldet i arter i en række kystområder ved de nordvesteuropæiske storbyområder.*
- Forurening af jord og vandressourcer, da forurening fra havet eller kilder på land, herunder lossepladser, bevæger sig videre til kystlinjen. *I nogle medlemsstater påvirker vandløbsbåren forurening, der stammer fra afstrømning fra landbruget længere oppe ad floden i nabolande, kvaliteten af kystvandene.*
- Problemer med vandets kvalitet og mængde efterhånden som efterspørgselen bliver større end forsyningen eller renselanlæggenes kapacitet. *Indtrængning af saltvand på grund af overudnyttelse af grundvandsmagasiner i kystområder er et stort problem mange steder i middelhavsområdet. Skaderne på grundvandsmagasinerne medfører normalt en permanent formindskelse af de vandressourcer, der er til rådighed.*

I mange tilfælde har disse fysiske og biologiske problemer ført til, eller yderligere vanskeliggjort, de menneskeskabte problemer, som kystzonerne står over for, fordi antallet af og intensiteten i menneskernes anvendelsesformål stiger, nemlig:

- Arbejdsløshed og social ustabilitet som følge af nedgang i traditionelle eller miljøforenelige sektorer, såsom kystfiskeri i lille målestok. *I mange områder har det erhvervmæssige kystfiskeri vanskeligt ved at holde sig konkurrencedygtigt.*
- Brugernes konkurrence om ressourcerne. *At så få lokaliteter kan anvendes til akvakultur som følge af fordelingen til andre anvendelsesformål udgør en væsentlig begrænsende faktor for udvidelsen af denne erhvervsaktivitet.*
- Ødelæggelse af kulturarven og svækkelse af de sociale netværk i kølvandet af ukontrolleret udvikling (navnlig turismemæssig). *Mange af Europas øer – fra De Canariske Øer til de svenske og finske skærgårde – erfarer dette problem.*
- Tab af ejendom og udviklingsmuligheder efterhånden som kysten eroderes. *Kysterosion opfattes lokalt som den største trussel mod indkomstbevarelse i mange områder, der lever af turisme.*

⁴ Eksemplerne i kursiv i dette afsnit er hentet fra de mange erfaringer fra Kommissionens demonstrationsprogram for integreret kystzoneplanlægning. Der findes nærmere oplysninger om de enkelte projekter på vores webside (europa.eu.int/comm/environment/iczm/home.htm).

- Tabte muligheder for varig beskæftigelse, efterhånden som ressourcerne forringes. *Både til lystfiskeri behandles ofte med tributyltin (TBT), som kan have negative virkninger for akvakulturindustrien.*
- Marginalisering og emigration sammen med mangel på en hensigtsmæssig infrastruktur, herunder helårige kommunikations- og transportnet. *Det utilstrækkelige vejnet og mangel på overordnet udvikling af den lokale økonomi i mange afsides eller isolerede kystområder har ført til udvandring, som igen resulterer i små og få faciliteter, der kan bidrage til at tiltrække og opretholde et vibrerende lokalsamfund.*

Disse eksempler viser, at det naturlige ressourcegrundlag og den sociale struktur i mange af Europas kystzoner for øjeblikket nedbrydes uigenkaldeligt.

B) Kystzonens strategiske betydning – for alle europæere

Kystzonerne er af kritisk betydning for Europa som hjem for et flertal af vores borgere og en stigende procentdel af vores økonomiske aktiviteter⁵. Kystzonerne har vigtige økonomiske, transportmæssige, boligmæssige og rekreative funktioner, som alle afhænger af deres fysiske egenskaber, tiltrækkende landskab, kulturarv, naturressourcer og rige marine og terrestriske biodiversitet (og bioressourcer). Dette ressourcegrundlag er således fundamentet for nuværende og kommende generationer af kystzonebeboeres velfærd — og økonomiske levedygtighed.

Det er imidlertid ikke blot et problem for mennesker, der bor eller lever i kystzonerne. I vore dages komplekse økonomi har de fleste europæere – herunder dem, der bor langt fra kystzonen eller selv i et land, der ikke grænser ud til havet – forbindelser med kystzonen. Næsten alle europæere bruger ressourcer fra kysten enten som kilde til fødevarer eller råstoffer, som et vigtigt marked for fødevarer eller som en livsvigtig transport- og handelsforbindelse. Og kystzonen er et yndet bestemmelsessted i vores fritid og her findes nogle af vores mest værdifulde naturtyper og landskaber. En løsning på kystzonens problemer er derfor af strategisk betydning for alle europæere⁶.

II. KONKLUSIONER FRA EUROPA-KOMMISSIONENS DEMONSTRATIONS-PROGRAM FOR INTEGRERET KYSTZONEPLANLÆGNING:

Siden slutningen af 1980'erne har der været stigende international opmærksomhed på de problemer, som kystzonerne står over for. Forskellige organer, herunder OECD og FN's særorganisationer, har drøftet spørgsmålet og bestilt undersøgelser med henblik på at vurdere, hvorledes kystzonen kan forvaltes bedre. Som et særligt europæisk bidrag og som reaktion annoncerede Kommissionen i sin meddelelse KOM(95)511 et demonstrationsprogram for integreret kystzoneplanlægning (ICZM) for at vise, hvilke praktiske betingelser, der skal opfyldes, hvis der skal opnås en bæredygtig udvikling i de europæiske kystzoner i al deres mangfoldighed. Det var tanken, at erfaringerne fra demonstrationsprogrammet skulle føre til forslag til mulige supplerende foranstaltninger, der skal gennemføres samordnet på det

⁵ I 1995 rapporterede Kommissionen i sin meddelelse KOM(95)511, at 47 procent af EU's befolkning boede fast inden for 50 km fra kysten. Siden 1995 er nettotendensen i bopælsskiftet gået i retning af kystområderne, så det er rimeligt at formode, at tallet nu er på over 50 procent.

⁶ I en artikel i tidsskriftet Nature i 1997 ("The value of the world's ecosystem services og natural capital", Costanza et al., Nature 387, 253-260, 1997) vurderede et hold økologer og økonomer værdien pr. hektar af alle jordens vigtigste naturtyper. Af de 11 vurderede naturtyper var de 3 højest vurderede: flodmundiger, sumpe/flodsletter, alge/tangskove, og marsk/mangrove.

europæiske og andre niveauer, for at fremme en bæredygtig udvikling af de europæiske kystzoner.

Som beskrevet i Kommissionens situationsrapport⁷ omfatter demonstrationsprogrammet for integreret kystzoneplanlægning en række demonstrationsprojekter, resultater fra Kommissionens og Det Europæisk Miljøagenturs relevante forsknings- og informationsaktiviteter og regulære workshoper med projektlederne og medlemmer af de nationale ekspertgrupper. Erfaringerne fra disse aktiviteter tjente som udgangspunkt for en række på seks tematiske undersøgelser og udarbejdelsen af to dokumenter, "Mod en europæisk strategi for integreret kystzoneplanlægning (IKZP): Almindelige principper og politiske muligheder" og "Erfaringer fra Europa-Kommissionens demonstrationsprogram for integreret kystzoneplanlægning (IKZP)".

På grundlag af disse dokumenter blev der lanceret en bred offentlig forhåndshøring. Alle interesserede eller berørte aktører blev opfordret til at komme med bemærkninger og ideer om hensigtsmæssige foranstaltninger, der kan træffes på EU-plan for at fremme integreret kystzoneplanlægning. Der blev holdt møder med interesserede aktører i hvert land⁸, et seminar for de vigtigste interessenter blev holdt i Bruxelles, og repræsentanter fra Kommissionen deltog også i en halv snes relevante sektororienterede møder på europæisk niveau. Både de offentlige og de private sektorer var aktivt interesserede i denne høring. Et resumé af resultaterne fra alle disse møder og de 171 skriftlige bidrag kan konsulteres på Kommissionens webside⁹.

Erfaringerne fra demonstrationsprogrammet og de ideer, der kom til udtryk under høringen, danner grundlag for den strategi, der er beskrevet i dette dokument.

A) Tilgrundliggende problemer

Selv om de enkelte kystzoner står over for forskellige specifikke problemer, kan disse specifikke problemer normalt spores tilbage til de samme grundlæggende årsager. Demonstrationsprogrammet har bekræftet, at disse grundlæggende årsager er, at¹⁰:

- Der har manglet visioner i planlægningen af kystområder, som er baseret på en meget begrænset forståelse af kystprocesser og kystdynamik, og slutbrugerne har ikke været i kontakt med videnskabelig forskning og dataindsamling.
- Interessenterne har ikke været tilstrækkeligt involveret i formuleringen og gennemførelsen af løsningerne på kystens problemer.

⁷ KOM(97)744.

⁸ Ved at holde særskilte møder inden for hvert land (eller fælles i tilfældet med Spanien og Portugal) var det muligt at behandle problemerne under hensyntagen til den nationale retlige/institutionelle/kulturelle struktur. Ud over at indhente bemærkninger havde disse møder også til formål at gøre rede for de tekniske resultater fra demonstrationsprogrammet og at tilskynde til integreret kystzoneplanlægning på nationalt plan ved at starte en dialog mellem interessenterne, som annonceret i KOM(95)511.

⁹ Websiden <http://europa.eu.int/comm/environment/iczm/home.htm> viser alle de tekniske resultater fra demonstrationsprogrammet samt et resumé af høringerne.

¹⁰ Det skal bemærkes, at disse konklusioner nøje afspejler og bekræfter de formodninger, der blev opstillet, da demonstrationsprogrammet blev lanceret. (KOM(95)511) indeholdt tre hypoteser om forvaltningen af kystzoner: 1) bedre samordning er et godt grundlag for bæredygtig udvikling, 2) samordning skal baseres på egnede oplysninger og 3) der er behov for ordninger til at organisere og holde liv i denne samordning.)

- Uhensigtsmæssig og ukoordineret sektorrelateret lovgivning og politik har ofte modarbejdet de langsigtede interesser i bæredygtig planlægning af kystzoner.
- Stive bureaukratiske ordninger og mangel på koordinering mellem relevante administrative myndigheder har begrænset den lokale kreativitet og tilpasningsevne.
- Lokale initiativer til bæredygtig kystzoneplanlægning har ikke fået tilstrækkelige ressourcer og tilstrækkelig politisk opbakning fra højere administrative niveauer.

B) Løsning på disse problemer gennem en integreret territorial fremgangsmåde: behovet for at EU griber ind

Demonstrationsprogrammet illustrerer, at ukoordineret sektorrelateret politik inden for komplekse områder, som f. eks. kystzoner, med mange forskellige brugere, har tendens til at give konflikter og endog kan virke modvirkende, så det hele går i politisk hårdknude. Det bedste middel til at undgå sådanne hårdknuder og sikre en effektiv gennemførelse af mange individuelle sektorbestemte mål¹¹ for EU er gennem en integreret territorial fremgangsmåde.

Ved denne fremgangsmåde gøres der forsøg på at maksimere kystzonens og dens brugeres samlede, økonomiske, miljømæssige, sociale og kulturelle velfærd på lang sigt, ved sideløbende at behandle de mange forskellige problemer, som kystzonen står over for. Denne fremgangsmåde fremmer således de tre dimensioner ved bæredygtig udvikling.

Integreret kystzoneplanlægning er en proces, som kræver en ny ledelsesstil, en stil der involverer og fungerer i partnerskab med alle civilsamfundets øvrige segmenter. Integreret kystzoneplanlægning tilskynder alle kystzonens interessenter til samarbejde om udformningen og gennemførelsen af en udviklingsmodel, der er i deres gensidige interesse.

Dette samarbejde bør imidlertid gå videre end inddragelsen af de interessenter, der er fysisk til stede i den smalle kyststrimmel. Da mange af de problemer, som kystzonen står over for, kun kan løses gennem en meget bredere integreret fremgangsmåde, skal mange aktører andre steder fra i samme vandløbsopland eller andre dele af baglandet også involveres. For eksempel må eutrofieringsproblemerne i kystzonen løses i samarbejde med dem, der bruger eller producerer den nitrat, der i sidste ende når ud til kysten som forurening. Tilsvarende omfatter problemerne med koncentration af turister ved kysten tilskyndelse til mere diffuse former for turisme, hvor baglandet også træder ind i billedet.

Det er værd at bemærke, at demonstrationsprogrammet viser, at integrerede løsninger på konkrete problemer kun kan findes og gennemføres på lokalt og regionalt plan. Integration af politikker på lokalt og regionalt plan er imidlertid kun mulig, såfremt de højere administrationsniveauer udstikker integrerede retlige og institutionelle rammer samt træffer foranstaltninger, der kan gøre lokal og regional handling mulig.

På grundlag af erfaringerne fra demonstrationsprogrammet har Kommissionen udledt en liste over grundlæggende principper for integreret kystzoneplanlægning¹², og produceret et væld af tekniske oplysninger om metoder til deres gennemførelse.

¹¹ Inklusive i forbindelse med fiskeri, regionaludvikling og regional samhørighed, energi, transport og miljø.

¹² Jf. bilag I.

Demonstrationsprogrammet viser, at det er vigtigt at sørge for forenelig og komplementær handling på de forskellige administrative niveauer. Selv om den nærmere rolle for administrationen og andre aktører på de enkelte niveauer vil være forskellige fra land til land, kan de forskellige administrationsniveaues rolle generelt skitseres således:

Lokalt plan –

Det er på det lokale plan, der foregår konkrete integrationsaktioner, i forbindelse med detailplaner, problemløsning og fysisk planlægning. Lokale administrative myndigheder er de bedst placerede til: at indsamle oplysninger om lokale forhold, at inddrage lokale interessenter, at skabe enighed eller mægle og at sørge for optimal rutinemæssig anvendelse af integrationsprincipperne. Bottom up-initiativer, som involverer borgerne og brugerne i kystzonerne foregår på dette niveau og er hjørnestenene i integreret planlægning.

Regionalt plan / vandløbsoplandsplan -

Hvor der findes en regional forvaltning, har denne en central rolle at spille i integreret planlægning og forvaltning af kystzonen. På dette forvaltningsplan er man stadig nøje opmærksom på den særlige sammenhæng i marken, men har samtidig et tilstrækkeligt bredt referencegrundlag til at få et strategisk overblik. På dette niveau kan man fremme samordningen mellem lokale kommuner og sikre, at lokale initiativer får et større helhedspræget, regionalt grundlag for deres aktiviteter. Vejledning fra dette administrationsniveau kan modvirke de magtfulde kortsigtede politiske og økonomiske interesser, der kan spille ind på lokalt plan til at fremme beslutninger, der ikke er bæredygtige. Sammen med den nationale administration skal man på dette plan sørge for samordnet anvendelse af EU' retsfor skrifter og af nationale love, samt sørge for samarbejde med aktører i nabolande for at løse grænseoverskridende problemer.

Nationalt plan -

Den nationale administration skal sørge for en retlig og lovmæssig ramme som er tilstrækkelig til, at der kan gennemføres en integreret kystzoneplanlægning på lavere administrationsniveauer. For at muliggøre dette må der sørges for sammenhæng i den nationale lovgivning og de programmer, der har indflydelse på kystzonen — en proces, der medfører samarbejde og involverer en lang række sektorrelaterede administrationsgrene. Den nationale regering skal også fremme en national vision, der giver vejledning og støtte, som fremmer sammenhængende aktiviteter på regionalt og lokalt plan.

EU-plan -

Trods en stigende indsats på lokalt, regionalt og nationalt plan er deres indsats alene ikke tilstrækkelig til at løse de voksende problemer i kystzonen¹³.

¹³ Ifølge Det Europæiske Miljøagenturs miljøvurderingsrapport fra 1999 om miljøet i Den Europæiske Union ved århundredskiftet er udviklingen i kystzonen for øjeblikket utilfredsstillende, og trykket på kystzonen forventes at stige yderligere i fremtiden.

Som Det Europæiske Råd har bemærket i to resolutioner, er kystområderne "en skrøbelig fælles arv af vital betydning" og er det "væsentligt at sikre deres biologiske forskellighed, landskabsmæssige værdi, økologiske betydning og deres særlige forudsætninger for at danne grundlag for liv, sundhed, erhvervsvirksomhed og borgernes velfærd"¹⁴. På denne baggrund og under hensyntagen til nærhedsprincippet konkluderede Rådet, at der er et "klart behov for en EF-strategi vedrørende integreret planlægning og forvaltning af kystområderne", en opfordring der fik genlyd i den nylige udtalelse fra Regionsudvalget: "Mod Europæisk strategi for integreret kystzoneplanlægning (IKZP) - Almindelige principper og politiske muligheder"¹⁵.

Navnlig strækker mange af kystzonens problemer sig ud over (og/eller udløses af faktorer, som har deres udspring på den anden side af) nationale grænser¹⁶, og disse problemer kan kun løses gennem samordnet handling på fællesskabsplan.

EU har til hensigt at drage omsorg for sine kystzoner i betragtning af den store indflydelse, som EU's eksisterende politikker og programmer har på disse områder. Det har altid været formålet med EU's politikker for bestemte sektorer og regioner at forbedre deres vilkår og generelt at gøre dette i de fleste henseender. Som følge af en ufuldstændig forståelse af kystens dynamik og dermed af interventionerne fuldstændige potentielle virkninger, har EU's politik undertiden haft utilsigtede negative virkninger for kysten. Det er nødvendigt, at Kommissionen fortsat arbejder på at minimere sådanne virkninger.

For at forbedre vilkårene i kystzonerne, må vi derfor sørge for, dels at de fællesskabspolitikker, der har indflydelse på kystzonen er sammenhængende udformet på EU-plan, og dels at disse politikker anvendes sammenhængende gennem integreret planlægning og forvaltning på lokalt plan. Dette kan kun opnås via en pligtro, koordineret indsats, der inddrager alle niveauer i EU's offentlige administration.

Det er EU's overordnede rolle at sørge for lederskab og vejledning ved at fastlægge en ramme, som kan sætte handlingen i gang på andre niveauer. Demonstrationsprogrammet viste, at den bedste fremgangsmåde for EU hertil var at anvende foranstaltninger, der er bestemt til at:

- fremme integreret kystzoneplanlægning inden for medlemsstaterne og på "regionalhavs niveau"
- gøre EU's sektorrelaterede lovgivning og politik forenelig med integreret kystzoneplanlægning
- fremme dialogen mellem de europæiske kysters interessenter
- finde frem til den bedste praksis for integreret kystzoneplanlægning
- støtte opnåelse af konkret information og viden om kystzonen
- formidle information og øge offentlighedens opmærksomhed.

¹⁴ Rådets resolution af 25. februar 1992 om Fællesskabets fremtidige politik vedrørende de europæiske kystområder (92/C 59/01) og gentaget i Rådets resolution af 6. maj 1994 om en EF-strategi for integreret forvaltning af kystområderne (94/C 135/02).

¹⁵ COM4-029 fra Regionsudvalget af 12. april 2000.

¹⁶ Virkningerne kan endda udstrække sig tværs over regionale have til lande, som ikke deler nogen landegrænse, som følge af strømmenes virkninger.

III. EN EUROPÆISK STRATEGI FOR INTEGRERET KYSTZONEPLANLÆGNING:

EU's strategi for integreret kystzoneplanlægning består i en række konkrete aktioner for hvert ovennævnt generelt aktionsområde, baseret på konklusionerne fra demonstrationsprogrammet. For at gøre strategien effektiv bygger den så vidt muligt på eksisterende instrumenter, programmer og ressourcer, frem for at oprette nye. Den tager sigte på at forbedre deres anvendelse gennem bedre samordning, og ved at sikre at de er tilstrækkeligt egnede til kystzoner. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet vil EU's foranstaltninger ikke gå længere end nødvendigt for at nå de forskellige mål, der er fastsat i traktaten.

I mange tilfælde vil de annoncerede aktioner ikke nødvendigvis være specielt rettede mod kystzonen, men være værktøjer, der fremmer velintegreret planlægning af enhver territorial enhed, herunder kystzoner — dette er helt i orden i betragtning af, at det også kan være nyttigt at anvende de vejledende principper for god forvaltning af kystzonerne på andre områder.

Denne strategi er vidtspændende og omfatter som sådan mange særskilte aktioner af forskellig rækkevidde. Det er imidlertid ikke nogen huskeseddel med alternative løsninger, men tænkt som en sammenhængende pakke. Gennemførelsen kræver, at en række forskellige tjenestegrene inden for Europa-Kommissionen og vores partnere i andre institutioner inddrages i et samarbejde.

A) Fremme af integreret kystzoneplanlægning (ICZM) inden for medlemsstaterne og på "regionalhavs niveau"

De store forskelle mellem medlemsstaterne imellem hvad angår administrative, retlige og kulturelle forhold samt ICZM-processens modenhed, kræver at der gås fleksibelt til værks. EU vil fremme ICZM på lavere administrative niveauer via vejledning, klar understøtning af de generelle principper i god kystzoneplanlægning og finansielle tilskyndinger til gennemførelsen. Medlemsstaterne bevarer fuldstændig smidighed til at vælge deres særlige metoder til gennemførelsen af ICZM i deres eget land¹⁷.

Da mange af problemerne i individuelle kystzoner rent faktisk har relation til drivkræfter andre steder i samme regionalhav (Middelhavet, Østersøen osv.) vil EU også fremme aktiviteten på "regionalhavs niveau", inklusive samarbejde med ikke-EU nabolande, som EU deler fælles grænse med.

1) Kommissionen har udarbejdet et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets henstilling til medlemsstaterne, som opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre principperne for god kystzoneplanlægning og anbefaler generelle trin til denne gennemførelse, herunder ved at udvikle nationale ICZM-strategier.

2) Med henblik på at tilskynde til en afbalanceret og integreret fysisk planlægning, vil Kommissionen fortsat tilskynde til at anvende de politiske konklusioner, der findes i Det Europæiske Fysiske og Funktionelle Udviklingsperspektiv (EFFU) ved gennemførelsen af aktioner, som finansieres gennem strukturfondene og navnlig gennem fællesskabsinitiativet INTERREG-programmet. Kommissionen vil sammen med medlemsstaterne arbejde på at støtte anvendelsen af EFFU, herunder integreret fysisk planlægning og forvaltning på tværs af

¹⁷ Det skal bemærkes, at denne fremgangsmåde afspejler den meget succesrige amerikanske Coastal Zone Management Act, der selv om den ikke stiller krav til aktioner på enkeltstatsplan har ført til ICZM-programmer, der dækker 99% af USA's kystlinje.

administrative, naturbetingede og socioøkonomiske enheder¹⁸. For i tilstrækkelig grad at kunne tage hensyn til kystzonens særlige behov bør medlemsstaterne ved anvendelsen af EFFU medtage kystvande. Der bør endvidere ofres tilstrækkelig opmærksomhed på den demografiske udvikling og dens rolle ved skabelsen af sociale og miljømæssige pres både på oprindelses- og bestemmelsesområder.

3) Kommissionen vil fortsætte med at støtte vigtige ICZM-initiativer i medlemsstaterne ved at deltage i møder og styregrupper. Virkningerne fra EU's engagement i nationale og lokale initiativer under demonstrationsprogrammet blev ofte i lige så høj grad tilskrevet den legitimitet, EU's tilstedeværelse gav, som selve finansieringen.

4) Revisionerne af strukturfondene (inklusive EFRU og FIUF) under Agenda 2000-pakken tilvejebringer et nyt engagement i principperne for partnerskab, bæredygtighed og samordnet planlægning, som bidrager til gennemførelsen af principperne for god fysisk planlægning. De nye forskrifter for strukturfondene øger også hensynet til miljøet i strukturfondenes programmer, navnlig gennem forudgående miljøvurderinger i den pågældende region. I retningslinjerne for programmerne for perioden 2000-2006¹⁹ henvises der også direkte til "bæredygtig udvikling" som et tværgående princip for gennemførelsen af strukturfondene og Samhørighedsfonden. Denne udvikling frem mod en integrerende fremgangsmåde dokumenteres også af den stigende fokusering på en ambitiøs politik for udvikling af landdistrikterne efter de reformer, der har fundet sted under Agenda 2000, hvor den fælles landbrugspolitik bevæger sig bort fra høje markedspriser til at blive mere markedsorienteret.

Ved gennemførelsen af de nuværende strukturfonde og ved forberedelsen af næste revision af strukturfondene og den fælles landbrugspolitik vil Kommissionen overveje, hvilke yderligere skridt, der bør tages for at fremme en integreret metode til at opnå bæredygtig udvikling af det europæiske territorium og til at skabe nye muligheder for udviklingen af levedygtige landdistrikter. Strukturfondsprogrammerne bør tilskynde til en regional og lokal indsats for at integrere sektorrelaterede politikker i en sammenhængende udviklingsstrategi, som også omfatter kystzonerne. Der fremkom en række specifikke forslag under høringsfasen, som fortjener yderligere overvejelse ved næste revision af strukturfondene, blandt andet at:

a) knytte finansieringsniveauet sammen med (eller gøre det fuldstændigt afhængt af) anvendelsen af et sæt generelle principper for integreret planlægning og forvaltning, som dem der er beskrevet i bilag I, eller alternativt de valgmuligheder, der er skitseret i EFFU,

b) kræve, at projekter der finansieres under strukturfondene indgår som led i en samlet integreret regionaludviklingsplan.

Kommissionen føler ikke, at der i og for sig er noget behov for at oprette nogen særlig strukturfond for kystzoner, da de kystzoner der har de største samlede planlægningsbehov vil indgå i større geografiske støtteberettigede områder udpeget til finansiering under de samfundsøkonomiske kriterier.

¹⁸ Naturbetingede enheder omfatter flodbækkener, flodsletter, kystceller osv. Socioøkonomiske enheder omfatter sammenknyttede økonomiske sektorgrupperinger, kulturenheder osv.

¹⁹ Vedtaget den 1. juli 1999.

5) Kommissionen vil lægge større vægt på at opfylde sine forpligtelser og tilsagn under regionale og internationale konventioner vedrørende hav- og kystområder, inklusive De Forenede Nationers havretskonference (UNCLOS) og regionalhavskonventioner (dvs. HELCOM, Barcelona-konventionen osv.). Kommissionen vil gøre en større indsats for at opnå samordning mellem disse regionale konventioners aktiviteter og Fællesskabets initiativer. Kommissionen har en rolle at spille i dette arbejdes tekniske aspekter gennem Det Fælles Forskningscenter og gennem gennemførelsen af de relevante FTU-programmer under det femte rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling, herunder navnlig programmet for energi, miljø og bæredygtig udvikling.

6) Ud over de muligheder, der ligger i programmerne INTERREG III og URBAN (for bestemte kystbyområder med over 10 000 indbyggere) under strukturfondene, vil EU skabe muligheder for at gennemføre integreret kystzoneplanlægning gennem andre finansielle instrumenter, herunder det foreslåede LIFE III-program og gennemførelsen af det europæiske forskningssamarbejdsområde. Kommissionens tjenestegrene vil samordne anvendelsen af disse instrumenter, således at de kommer til at supplere hinanden, ved at udveksle oplysninger mellem de forskellige tjenestegrene om projekter, som er godkendt til støtte. I betragtning af deres begrænsede varighed (højst 8 år), vil Kommissionen også arbejde på at tilskynde hvert projekt til at udvikle en strategi, der sikrer langsigtet finansiering af integreret planlægning og forvaltning for målområdet.

De nye retningslinjer for INTERREG III²⁰, der vil tilvejebringe midler gennem sit program for støtteberettigede maritime regioner og dermed også for kystzoneplanlægningsaktiviteter, tegner til at dets midler vil blive samordnet med midlerne fra instrumenter for tredjelande (ISPA, SMAP, PHARE, TACIS) for at gøre det muligt at inddrage nabolande i disse aktiviteter, og dermed anvende en omfattende territorial fremgangsmåde.

Del A i INTERREG (grænseoverskridende samarbejde) omfatter udvikling af kystområder - herunder udarbejdelse af fælles retningslinjer for fysisk planlægning i kystzonerne - blandt de prioriterede områder og støtteberettigede foranstaltninger. I del B (tværnationalt samarbejde) nævnes også blandt denne dels prioriterede områder samordnet forvaltning af kystvande samt integreret samarbejde i maritime regioner og ø-regioner.

7) Den nye forordning om det finansielle instrument til udvikling af fiskeriet (FIUF) indeholder også muligheder for at støtte indsamlingen af grundlæggende data og udarbejdelse af miljømæssige forvaltningsmodeller for fiskeri og akvakultur og for bæredygtig anvendelse af havets ressourcer, med henblik på at udarbejde integrerede forvaltningsplaner for kystområder. Den giver også mulighed for at finansiere enkelte pilotprojekter, der tager sigte på at forbedre forbindelserne mellem fiskeri/akvakultur og ICZM-processen.

8) Europa-Kommissionen arbejder sammen med medlemsstaterne på at støtte fremme af miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling af turismen. I overensstemmelse med mandatet til Det Rådgivende Turistudvalg (der er sammensat af repræsentanter fra medlemsstaterne) er der nedsat en arbejdsgruppe om dette emne. Denne gruppe har navnlig til opgave at identificere relevante strategier og foranstaltninger, der kan træffes på fællesskabsplan, nationalt, regionalt og lokalt plan med henblik på at fremme bæredygtig udvikling inden for turisme. Gruppen skal også vurdere eksisterende og potentielle bidrag fra Fællesskabets politikker og

²⁰ Kommissionens meddelelse til medlemsstaterne om nærmere retningslinjer for fællesskabsinitiativet om det transeuropæiske samarbejde med henblik på at fremme en harmonisk og afbalanceret fysisk planlægning i Europa, C(2000) 1101

programmer til bæredygtig turisme. På grundlag af denne analyse vil gruppen lave udkast til konklusioner og anbefalinger, herunder vedrørende mulighederne for større samarbejde mellem de berørte myndigheder og med hensyn til bedre udnyttelse af Fællesskabets instrumenter og programmer. Integreret kystzoneplanlægning er et af de emner, der sandsynligvis vil blive behandlet i denne arbejdsgruppes slutrapport (der forventes sidst på året 2001).

B) EU-politikens forenelighed med integreret kystzoneplanlægning

Et overvældende flertal af bidragsyderne under høringen om integreret kystzoneplanlægning i 1999 understregede behovet for at EU-institutionerne viser et godt eksempel ved at sørge for at: de af EUs sektorrelaterede politikker, der har indflydelse på kystzonen, opfylder alle principperne for god fysisk planlægning, at samarbejde mellem Kommissionens tjenestegrene og EU's institutioner er en realitet, og at der føres en passende dialog og diskussion med interessenterne. I betragtning af at de fleste om ikke alle EU's politikker og instrumenter har en vis indvirkning på kystzonerne, vil Kommissionen tage skridt til at reagere på disse opfordringer.

9) Der vil være en løbende proces inden for Kommissionens tjenestegrene for at sikre, at EU's sektorrelaterede politikker er forenelige med og muliggør integreret planlægning i EU's kystzoner. Der vil blive udarbejdet et sæt retningslinjer til hjælp for de forskellige tjenestegrene med denne statusopgørelse, som bør omfatte overvågning, i samarbejde med nationale og lokale myndigheder, af de lokale virkninger af EU's retsfor skrifter og programmer. De tekniske dokumenter, der er udarbejdet i løbet af demonstrationsprogrammet (navnlig slutrapporten om den tematiske undersøgelse af EU-politikernes indflydelse på udviklingen i kystzonerne og dokumentet "Erfaringer fra Europa-Kommissionens demonstrationsprogram for integreret kystzoneplanlægning"), identificerer en række indsatsområder, som kræver særlig opmærksomhed, herunder de områder, der er nævnt i det nedenstående.

10) Natur: EU's naturpolitik, herunder fugle- og habitatdirektiverne og foranstaltninger for at oprette Natura 2000-nettet, er udformet med henblik på at beskytte naturtyper og arter, som anses for at være af stor fællesskabsbetydning. Det erkendes at dette måske ikke yder beskyttelse for så mange økosystemer eller naturområder, som det kunne være ønskeligt set ud fra et lokalt eller nationalt synspunkt. Dette viser imidlertid behovet for at andre administrationsniveauer træffer supplerende foranstaltninger, i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen vil overvåge gennemførelsen af artikel 6 i habitatdirektivet²¹, med henblik på at sikre, at udpegningen af en lokalitet som led i Natura 2000-nettet ikke modvirker økonomiske (eller ikke-økonomiske) aktiviteter, som ikke har nogen negativ indflydelse på den beskyttede arts eller naturtypes status.

11) Transport: Kommissionen vil fortsætte med at støtte short sea shipping som en økonomisk, social og miljømæssig hensigtsmæssig aktivitet i de fleste kystzoner, og vil gennemføre den planlagte strategiske miljøvurdering af EU's transportpolitik. Der vil blive ofret større opmærksomhed på problemet med forureningsuheld²².

²¹ Direktiv 92/43/ EØF af 21. maj 1992. EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7.

²² I kølvandet på Erika-ulykken har Kommissionen foreslået en omfattende meddelelse om sikkerhed til søs og olietransport (KOM(2000)142 endelig udg.) og den har til hensigt at foreslå yderligere foranstaltninger på dette område i en ny meddelelse senere på året.

12) Politik over for tredjelande: Kommissionen vil sørge for at der ved udformningen af denne politik også tages hensyn til virkningerne fra en række erhvervsaktiviteter uden for EU²³ på EU's kystzoner.

13) Vurdering af virkninger på miljøet: Kommissionen vil sammen med medlemsstaterne arbejde på at sikre, at der ved gennemførelsen af det eksisterende VVM-direktiv indtages et holistisk synspunkt på de foreslåede projekter, herunder vurdering af virkninger på tværs af grænserne²⁴. Kommissionen er af den opfattelse, at det foreslåede direktiv om strategisk miljøvurdering vil blive et meget nyttigt værktøj til at fremme holistiske og langsigtede perspektiver i fysisk planlægning og forvaltning. Dette direktiv vil blive gennemført på en måde, der letter analyse af foreneligheden mellem foreslåede planer eller programmer og eksisterende planer og programmer.

14) Fiskeri: i artikel 2 i Rådets forordning 3760/92, grundforordningen for den fælles fiskeripolitik, henvises der allerede til behovet for at tage hensyn til fiskeripolitikens følger for økosystemerne, og i Kommissionens nylige meddelelse om fiskeriforvaltning og naturbeskyttelse i havmiljøet²⁵ understreges nogle af de principper, der skal gælde som ledetråde for EU's politik på dette område. Den kommende revision af denne politik (i 2002) vil give nye muligheder for yderligere at fremme bæredygtig og integreret planlægning af kystzoner, og behandle både økologiske og socioøkonomiske prioriteter. Revisionen af den fælles fiskeripolitik vil også byde en lejlighed til at undersøge, hvorledes 12 miles-afvigelsen i den fælles fiskeripolitik kan bevares, således at kystfiskeriet kan planlægges og forvaltes i forbindelse med den langsigtede ICZM-proces.

Faldet i fiskerivirksomhed og de hermed forbunde beskæftigelsesmuligheder, som har været et væsentligt led i det socioøkonomiske netværk i mange fiskeriafhængige områder, skaber en dramatisk sårbarhed i fiskeriafhængige områder. Støtte til diversificering af aktiviteter inden for sektoren (indført ved den nye FIUF-forordning) løser kun en del af problemet, fordi mulighederne for alternativ beskæftigelse uden for sektoren fortsat er sjældne i talrige områder og fiskernes faglige mobilitet fortsat er lav.

15) Vand: Kommissionen vil fortsætte med at prioritere vedtagelsen og gennemførelsen af det foreslåede vandrammedirektiv. I dette direktiv, der tager sigte på at opnå en god vandtilstand, kræves det, at alt vand inden for samme vandløbsopland forvaltes som en helhed, under hensyntagen til vekselvirkninger med situationen såvel længere oppe som længere nede ad strømmen. I betragtning af at mange af de drivkræfter, der skaber pres på kystzonerne faktisk befinder sig længere oppe ad strømmen i vandløbsområdet, skulle det foreslåede vandrammedirektiv i særdeleshed kunne give resultater i kystvands- og strandområdet. Det bliver vigtigt at sørge for, at der ved gennemførelsen af det foreslåede vandrammedirektiv også tages hensyn til virkningerne fra vandforvaltningsaktiviteterne i sedimentsystemerne. Selv om det ikke i sig selv er noget instrument til fysisk planlægning, kræver den åbenlyse fysiske dimension i forvaltningen af et vandløbsområde nært samarbejde med planlægningsmyndigheder og integration med arealanvendelsesforanstaltninger. Ved gennemførelsen af det foreslåede vandrammedirektiv vil Kommissionen sammen med medlemsstaterne skulle arbejde på at samordne forbindelsen mellem planer for

²³ For eksempel anser den europæiske industri en række asiatiske skibsværfter for at få urimelig statsstøtte, hvorved der skabes unfair konkurrence.

²⁴ For eksempel kan store kystinfrastrukturer i Nederlandene få indflydelse på, hvor hurtigt kysterrosionen skrider frem i UK.

²⁵ KOM(1999)363.

vandløbsområder og anden fysisk planlægning for målområdet, herunder alle kystzoneplaner eller strukturplaner.

Kommissionen vil også sørge for at der tages hensyn til ICZM-principperne ved den løbende revision af direktivet om badevandskvaliteten. Navnlig i betragtning af, at vægten i det nye/ændrede badevandsdirektiv vil skifte fra at være ren kvalitetskontrol til at være vandkvalitetsforvaltning, vil der blive ofret stor opmærksomhed på en holistisk integreret fremgangsmåde, langsigtet planlægning og frem for alt på offentlig information og åbenhed.

16) Politikken for udvikling af landdistrikterne: Afvandringen fra landdistrikterne er et væsentligt problem for mange kystområder, både i tilfælde, hvor de mennesker, der bor i fjerne kystområder, udvandrer, hvilket fører til sociale og miljømæssige forringelser, og i tilfælde, hvor affolkning af områder inde i landet fører til øget koncentration af befolkningen i nærliggende kystområder²⁶. Kommissionen har nu instrumenter til at behandle udviklingen af landdistrikter, herunder LEADER-programmet og aspekter ved IFP. Programmer for udvikling af landdistrikter skal omfatte landbrugsmiljøforanstaltninger, som sammen med andre foranstaltninger som for eksempel udligningsgodtgørelsen i ugunstigt stillede områder skal sørge for at landmændene og andre aktører i landdistrikterne opfylder samfundets krav til miljø- og landdistriktjenester og dermed bidrager til at bevare og øge landbrugets multifunktionelle rolle. Disse foranstaltninger skal fortsættes og styrkes ved at indbygge opmærksomhed på de virkninger, som afvandringen fra landdistrikter har på de endelige bestemmelsesområder. Selv om det har været hensigten at forbedre vilkårene i landdistrikterne, har den fælles landbrugspolitik tidligere fokusering på intensiv produktion undertiden været en faktor, der har bidraget til afvandring fra landdistrikter. Efter de reformer, der fandt sted under Agenda 2000, er bevægelsen bort fra prisstøtte et positivt skridt, men der vil i de følgende revisioner blive overvejet yderligere foranstaltninger, som kan sikre at mindre (og dermed ofte mere bæredygtige) producenter også får støtte. EU søger at opretholde arealanvendelsen på tværs af hele dens territorium, herunder mindre gunstigt stillede områder, med henblik på at bevare bæredygtigt landbrugs økonomiske, sociale og miljømæssige funktion.

17) Havforurening: Dette er et stort problem for Europas kystzoner, og et problem, som det er hensigtsmæssigt at behandle på EU-niveau. EU og dens medlemsstater er parter i en lang række internationale og regionale overenskomster på dette område. Mange af EU's retsfor skrifter vedrørende søfart og sikkerhed til søs bygger på og supplerer internationale krav. Nært samarbejde i medlemsstaternes arbejde inden for Den Internationale Søfartsorganisation (IMO) har ført til øget sikkerhed langs EU's kyst gennem krav til rutelægning, rapportering og udstyr samt uddannelse. Den fortsatte gennemførelse af disse overenskomster har derfor en høj prioritet. Kommissionen behandler også havforurening gennem direktivet om farligt gods²⁷ (der omfatter rapporteringspligt for skibe med farligt eller forurenende gods), direktivet om havnestatskontrol, det foreslåede direktiv om modtagefaciliteter i havne²⁸, forslaget til Rådets beslutning om vedtagelse af EF-rammebestemmelser for samarbejde i tilfælde af utilsigtet havforurening²⁹, og den meddelelse om olietankskibes sikkerhed, der er henvist til i fodnoten til punkt 11.

²⁶ Sidstnævnte forhold er særlig problematisk på den Iberiske Halvø, hvor der er en konstant udvandring fra landdistrikter inde i landet mod allerede tæt befolkede kystområder, hvilket skaber miljømæssige og socioøkonomiske problemer både for oprindelses- og bestemmelsesområderne.

²⁷ 93/75/EØF.

²⁸ KOM(1998)452 endelig.

²⁹ KOM(1998)769 – 1998/0350 (COD).

Fællesskabet fortsætter med at støtte forskning i tekniske løsninger, som kan øge sikkerheden til søs, samt bidrage til forståelsen af forureningsudbredelse, belastninger og virkninger på havets økosystemer og til at forebygge eller reducere forurening i kystzonen. Det arbejder også tæt sammen med medlemsstaterne inden for rammerne af IMO med henblik på at finde globale løsninger på problemer som skibsmalinger, der indeholder TBT, samtidig med at der arbejdes på at finde alternative mere miljøvenlige skibsmalingsløsninger under ESD-programmet under Fællesskabets femte rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling. TBT er blandt de stoffer, der foreslås medtaget på listen over prioriterede stoffer under det foreslåede vandrammedirektiv. Når dette direktiv er vedtaget af Rådet og Europa-Parlamentet vil Kommissionen foreslå kvalitetsnormer, herunder normer for kystfarvande, og emissionskontrol for alle stoffer på denne liste.

Ikrafttrædelsen af direktivet om modtagefaciliteter i havne, der skal sikre, at der findes egnede faciliteter til modtagelse af affald produceret på skibe, og blandt andet forpligter alle skibe, der anløber EU-have, til at anvende disse faciliteter, forventes at medføre en væsentlig reduktion i forurening hidrørende fra skibe.

18) Forurening fra landbaserede kilder og affald: Rådets direktiv 76/464/EØF om forurening, der er forårsaget af udledning af visse farlige stoffer i Fællesskabets vandmiljø, herunder kystvande, er den vigtigste retsakt vedrørende bekæmpelse af forurening fra punktkilder. Den stigende diffuse forurening kan der også gøres noget ved, navnlig gennem de programmer med henblik på at formindske forureningen, som medlemsstaterne skal opstille for relevante stoffer. Direktivets ambitiøse målsætninger er imidlertid kun delvist gennemført. Kommissionen vil yderligere insistere på fuld gennemførelse og håndhævelse af direktivets foranstaltninger til forureningsbekæmpelse for så vidt angår kystvande.

Ved det foreslåede vandrammedirektiv opnås der bedre identifikation af og kontrol med opstrøms kilder og aktiviteter, der forårsager både diffus og direkte vandbåren forurening og ødelæggelse af vandkvaliteten, ved hjælp af den integrerede forvaltning, der kræves efter metoden med forvaltning af hele vandløbsoplande, understøttet af Fællesskabets forskningsindsats på dette område.

Kommissionen behandler også problemerne med diffus forurening gennem forskellige andre miljøpolitiske foranstaltninger og gennem reformerne under Agenda 2000, herunder navnlig opstilling af landdistriktpolitikker, inklusive miljøforanstaltninger i landbruget. For at evaluere effektiviteten af miljøvenlige landbrugsforanstaltninger med hensyn til at bekæmpe eutrofiering af hav- og kystvand, vil disse foranstaltningers ikke-lokale virkninger blive overvåget. Eutrofiering af hav- og kystvand og metoder til bekæmpelse heraf behandles også i nøgleaktionen "bæredygtige marine økosystemer" under Fællesskabets femte FTU-rammeprogram.

Kommissionen vil også arbejde på at behandle dette problem gennem dens engagement i regionale konventioner, som f. eks. Ospar-, Helsinki- og Barcelona-konventionerne, som har særlige instrumenter for forurening fra landbaserede kilder.

Affaldsbehandling er ofte et stort problem i kystområder. Der bør ofres særlig opmærksomhed på det forhold, at kystzoner generelt er meget sårbare områder, ved planlægning og placering af affaldsbehandlingsanlæg. EU's retsfor skrifter om affald går ud på at sikre, at affald behandles uden fare for miljø og sundhed. For eksempel fastsætter direktiv 99/31/EF om deponering af affald, at der ved placeringen af en losseplads blandt andet skal tages hensyn til, om der findes kystvande i området. Der kan kun gives tilladelse til deponeringen, såfremt forholdene på stedet med hensyn til dette krav viser, at lossepladsen

ikke udgør nogen alvorlig miljøfare. Der vil blive ofret særlig opmærksomhed på korrekt gennemførelse af disse bestemmelser.

19) Ballastvand: EU-finansieret forskning kan bidrage til at vurdere den fulde virkning af det alvorlige problem, der kan opstå ved indførelse af eksotiske arter via ballastvandet³⁰. Aktioner til løsning af dette problem må træffes på internationalt plan, for eksempel via IMO's miljø- og sikkerhedskonventioner, som alle EU's medlemsstater deltager i.

20) Der vil blive ofret større opmærksomhed på bedre gennemførelse og håndhævelse af eksisterende EU-retsforskrifter som middel til at fremme integreret fysisk planlægning og forvaltning. Navnlig vil Kommissionen arbejde sammen med medlemsstaterne frem mod at opnå ensartet anvendelse af Fællesskabets miljøforskrifter på tværs af EU, for at skabe en atmosfære, hvor den private sektors operatører i kystzonen i bestemte lande med strengere normer ikke stilles kommercielt ringere. Håndhævelse af fangstgrænser under den fælles fiskeripolitik er et andet område, der vil blive ofret særlig opmærksomhed.

21) Kommissionen har allerede generelle ordninger til intern samordning og arbejder for øjeblikket på at forbedre sine procedurer for at opnå større sammenhæng mellem dens forskellige politikker. Denne tværgående proces skulle blandt andet kunne øge samarbejdet om de politikker, der har indflydelse på kystzonen.

Under demonstrationsprogrammet var det samarbejde, som der blev tilskyndet til gennem "programforvaltningsenheden"³¹, en nyttig ekstra samarbejdskanal for emner med særlig tilknytning til kystzonerne. Dette specifikke, men uformelle, samarbejde vil køre videre mellem alle de relevante afdelinger af Kommissionen, i det omfang der er interesse.

C) Fremme af dialogen mellem interessenter i de europæiske kystzoner

På samme måde som en dialog kan bidrage til at opnå enighed på lokalt og regionalt niveau er der også behov for et forum, hvor man kan samle interessenter på europæisk plan, så de kan udveksle synspunkter og arbejde mod at opbygge en fælles fremtid.

22) Kommissionen erkender værdien af et forum for interessenter i de europæiske kystzoner. Der vil blive udpeget et sådant organ til at forbedre samordningen mellem de forskellige aktører for at nå til enighed om en europæisk vision for planlægning og forvaltning af kystzonerne. Dette organ skal engagere interessenterne i en indsats for at gennemføre de ICZM-principper, der blev udviklet under demonstrationsprogrammet for integreret kystzoneplanlægning (bilag I). Det vil også kunne tjene som et "observatorium" for sammenhængende rapportering om gennemførelsen af integreret kystzoneplanlægning inden for medlemsstaterne. Det bliver et politisk organ med deltagelse fra forskellige erhvervsgrøner, fritidsbrugere og beboere i kystzonen samt repræsentanter fra forskellige sektorer og administrationsniveauer i medlemsstaterne. Det vil skulle samarbejde med eksisterende strukturer, hvor dette er muligt. Kommissionen vil indlede en dialog med de øvrige EU-institutioner for at fastlægge, hvorledes et sådant forum kan oprettes og koordineres.

³⁰ Eksotiske arter indført via ballastvandet er en af de faktorer, der får Posidonia-bevoksninger til at forsvinde i Middelhavet.

³¹ Se KOM(97)744, s. 7 for nærmere oplysninger.

D) Udvikling af den bedste praksis til integreret kystzoneplanlægning

EU kan støtte udviklingen og formidlingen af den bedste praksis inden for det voksende ICZM-område og kapacitetsopbygning på det lokale plan, gennem tilskyndelse, finansiering, og strukturer/logistik. EU vil også bidrage til udviklingen af en fælles forståelse og et fælles "ICZM-sprog" blandt de udøvende planlæggere i lokale administrationer og organisationer på tværs af EU, og til at lette udvekslingen af erfaringer (positive og negative) og ekspertise blandt disse planlæggere. Da principperne for god fysisk planlægning ikke blot gælder for kystzonen alene, vil denne udveksling af oplysninger om den bedste praksis også omfatte fremme af vekselvirkninger med andre relevante aktører inden for fysisk planlægning og territorial forvaltning.

23) Kommissionen vil hjælpe med at støtte oprettelsen af et netværk af udøvende kystzoneplanlæggere som et forum med henblik på at fremskaffe og udveksle oplysninger om den bedste praksis. Et sådant netværk vil blive anvendt til fortsat at nære og fremme initiativer, der ikke længere finansieres af fællesskabsinstrumenter som LIFE og TERRA, men netværket vil også stå åbent for en bredere kreds af kystzoneplanlæggere. Netværket vil tjene som formidlingskanal for forskningsresultater og videnskabelige oplysninger, så vel som information om god fysisk planlægning. Der vil også kunne nedsættes arbejdsgrupper til at vurdere forskellige planlægningsmetoder, indkredse specifikke forskningsbehov og udarbejde tekniske retningslinjer for den bedste praksis til spørgsmål som informationsstrøm om planlægning, tilskyndelse til involvering af den private sektor, kommunikation med politikere osv.

24) Kommissionen arbejder videre på at få vedtaget en afgørelse fra Europa-Parlamentet og Rådet om en fælles ramme for samarbejde til fordel for en bæredygtig udvikling af bymiljøet³². Dette samarbejdsprogram fremmer udviklingen af den bedste praksis til integreret fysisk planlægning i byområder. I betragtning af den omfattende fysiske overlapning mellem byområder og kystzoner, og også i betragtning af principperne som helhed, bør det netværk af udøvende kystzoneplanlæggere, der er nævnt i det foregående punkt, associeres med de eksisterende netværk for kampagnen for bæredygtige byer.

25) En række af EU's finansielle instrumenter indebærer muligheder for at udvikle bedste praksis inden for integreret fysisk planlægning og giver erfaringer, som kan anvendes på kystzoner. Disse instrumenter omfatter INTERREG III, URBAN-programmet og det foreslåede LIFE III-instrument. I sit forskningsprogram udvikler Kommissionen metoder til at bedømme, hvor effektivt det er at anvende bestemte vanddirektiver med hensyn til socioøkonomisk cost-benefit og vandkvalitet i vandløbsoplande og kystzoner, som indikator for den bedste praksis inden for denne sektor.

Kommissionen har også offentliggjort tre undersøgelser om "integreret kvalitetsstyring på turistdestinationer i kystområder, landdistrikter og byområder" med henblik på at fremme udvekslingen af oplysninger om god praksis på turistområdet, med hjælp fra alle berørte offentlige og industrielle partnere. Fremgangsmåden med integreret kvalitetsstyring fokuserer på at gøre gæsterne mere tilfredse, samtidig med et forsøg på at forbedre den lokale økonomi, miljøet og lokalsamfundets livskvalitet. I publikationerne fastlægges en række anbefalinger eller adfærdskodekser for integreret kvalitetsstyring på turistdestinationer i kystområder baseret på erfaringen og succesfaktorer udledt fra case studies. Anbefalingerne er skrevet for

³² KOM(1999)557.

organisationer ansvarlige for turismen på bestemmelsesstederne, med en liste over prioriterede områder, der også kræver handling fra virksomheder i den private sektor.

E) Opnåelse af information og viden om kystzonen

EU vil fortsætte med at fremme opnåelsen af nyttig³³ viden og information om kystzonen, både fra naturvidenskaber og samfundsvidenskaber. Kommissionen vil bistå med at udarbejde datasæt og fremskaffe viden til brug på det europæiske plan. Den vil også sørge for, at EU-finansieret forskning vedrørende kystzonen producerer information og viden med et indhold, format og sigte, der er afstemt efter behovene hos slutbrugerne på alle niveauer.

26) Fællesskabets forskningspolitik skal fremme forskning, der er afpasset efter kystzonens planlægningsbehov. Forskning der kan underbygge planlægningen i kystzonen har været et prioriteret område siden det tredje rammeprogram, og fortsætter med at være det. Det femte FTU-rammeprogram indeholder en række specifikke emner i forbindelse med hav- og kystområder.³⁴ De nye midler til gennemførelse af de tematiske programmer, så som "nøgleaktioner", tilskynder projektkoordinatorerne til at inddrage slutbrugerne i fastlæggelsen og gennemførelsen af de enkelte projekter. Der vil blive lagt særlig vægt på projekter, som involverer tværfaglig forskning (som sandsynligvis vil være af større nytte for kystzonens planlæggere og forvaltningsorganer). Den faktiske formidling og udnyttelse af resultaterne fra det femte rammeprogram overvåges af Kommissionen af hensyn til den effektive udnyttelse af EU-finansierede FTU-resultater og for at opstille forskningsprioriteter for fremtidige rammeprogrammer.

27) Det er Det Europæiske Miljøagenturs opgave at fremskaffe passende og relevante oplysninger til EU's institutioner og medlemsstater til støtte for politisk beslutningstagning og evaluering. Kyst- og havmiljøet indgår i EMA's flerårige arbejdsprogram (1999-2003). EMA vil fortsat arbejde på dette område for at forbedre forsyningen med data og anvendelsen af disse data til at foretage tematiske analyser og udarbejde indikatorbaserede vurderingsrapporter. Navnlig vil Det Europæiske Miljøagentur og Kommissionen over de næste tre år foretage en opdatering i CORINE Land Cover 2000-projektet for at skaffe oplysninger om udviklingen i det landbaserede pres på kystzonerne i hele Europa (opdatering af resultaterne fra LACOST-projektet). Kommissionen opfordrer endvidere EMA til at ajourføre kysterossionsatlasset i løbet af de kommende år.

28) Det Europæiske Miljøagentur vil lægge særlig vægt på at afslutte det igangværende arbejde med fastlæggelsen af indikatorer for kystzonen. Dette arbejde skal senere koordineres med det arbejde på at fastlægge indikator, der gennemføres i Eurostat og andre steder i Kommissionen.

³³ Ved nyttig viden og information forstås viden og information, der kan understøtte kystzonens forvaltnings- og planlægningsproces, herunder information rettet mod den brede offentlighed (til støtte for informeret deltagelse).

³⁴ Der er tale om marine økosystemer, vekselvirkninger mellem land og hav, udvikling af effektive midler til overvågning af kystprocesser, der kan underbygge planlægningen, sikring af kysterne mod oversvømmelse og erosion, integreret forvaltning og bæredygtig udnyttelse af vandressourcerne inden for et helt vandløbsopland, kystbyer, akvakulturforskning og virkningerne fra vekselvirkninger mellem miljø, fiskeri og akvakultur, udvikling af indikatorer for økologisk kvalitet og metoder til identificering og analyse af sociale og økonomiske faktorer, der påvirker kystsamfundets forskellige sektorer (under programmet for energi, miljø og bæredygtig udvikling og programmet for livskvalitet og bioressourcer).

29) Kommissionen gennemfører for øjeblikket en undersøgelse vedrørende kystzoners, og ICZM's, socioøkonomiske værdi. Resultaterne vil blive offentliggjort på Internettet ved udgangen af 2000.

30) Fællesskabets uddannelsespolitik vil fortsat fremme tværfaglig undervisning, der skal tjene som langsigtet støtte til integreret fysisk planlægning.

31) Kommissionens undervisningspolitik omfatter en række horisontale instrumenter, der vil kunne bruges til kapacitetsopbygning i kystzoneplanlægning. Disse instrumenter omfatter LEONARDO-programmet og ESF strukturfonde. Kystzoneplanlæggere vil blive gjort opmærksomme (herunder gennem det foreslåede netværk) på uddannelsesmulighederne i EU's politikker og programmer.

F) Informationsformidling og oplysningskampagner

Kommissionen vil sørge for, at relevant information og viden, som den indhenter eller er i besiddelse af formidles til planlæggere. Kommissionen har også en opgave ved udviklingen af værktøjer, kompatibilitetsstandarder og retningslinjer til fremme af den målrettede, strukturerede, pålidelige og integrerede formidling af information og viden fra andre kilder til kystzoneplanlæggere. EU vil også arbejde på at formidle information til interessenter (den private sektor og den brede offentlighed) med henblik på deres informerede deltagelse i kystzoneplanlægningen.

32) Kommissionen vil sørge for bred formidling af resultaterne fra projekter, som den har finansieret. Det femte FTU-rammeprogram kræver nu, at projekterne omfatter en teknologisk gennemførelsesplan, der angiver hvorledes forskningsresultaterne tænkes udnyttet, og at deres resultater (inklusive et resumé beregnet for ikke-specialister) offentliggøres på en webside på Internettet. LIFE-Nature har indført lignende krav om oprettelse af en webside på Internettet, medens LIFE-Environment programmet kræver at støttemodtagerne udarbejder en lægmandsrapport. Kommissionen vil undersøge om dette krav kan udvides til også at omfatte andre EU-finansierede projekter. Kommissionens websider vil også kunne indeholde links til websider om projekter, eller meta-databaser over slutresultater, som det allerede er planlagt for hjemmesiden for det fjerde rammeprogram's tematiske ELOISE-netværk.

33) Kommissionen vil også lette den målrettede formidling af relevante resultater til kystzoneplanlæggere. Kommissionen afholdt i 1999 et møde mellem lederne af ELOISE-forskningsprojekter og lederne af ICZM-demonstrationsprojekter. Sådanne møder kan anvendes til målrettet formidling af resultater og tjener endvidere til at øge forskernes forståelse for kystplanlæggernes behov, og som sådan til at få forskerne til at indlede forskning, som i højere grad kan anvendes direkte på kystzoneplanlægning og -forvaltning. Kommissionen vil afholde sådanne møder med regelmæssige mellemrum. Kommissionen vil endvidere oprette et kontor for europæisk kystzoneforskning (EuCoRe) med henblik på bedre samordning af EU-finansieret kystzoneforskning med andre nationale og internationale programmer, bedre integration og syntese af resultater, til at tilrettelægge formidling og udnyttelse af resultater og lette overførslen af resultater til interessenter og slutbrugere.

34) Det Europæiske Miljøagentur og Kommissionen er begge på vej med forskellige aktiviteter for at udvikle værktøjer til brug for effektiv adgang til og integration af data relevante for kystzoneplanlægning og -forvaltning, herunder EIONET-systemet, DESIMA-informationssystemet i COAST-projektet, et sandsynligt ESPON-netværk, COASTBASE-projektet og aktiviteter i EUROSTAT og det europæiske statistiske informationssystem. Der vil blive taget skridt til at koordinere disse aktiviteter og til at fastlægge en klar strategisk

ramme med standarder og værktøjer til udveksling af oplysninger om territorium og ressourcer. Denne ramme skal sikre, at kystinformationssystemerne er forenelige med systemerne for andre dele af territoriet. Medens et sådant system således ikke nødvendigvis er specifikt for kystzonen, vil det skulle behandle forsyningen med oplysninger af miljømæssig, samfundsøkonomisk, kulturel og institutionel art. I betragtning af Det Europæiske Miljøagenturs "miljømandat" er det ikke klart, at dette agentur nødvendigvis er godt placeret til at tage føringen. Der vil skulle yderligere overvejelser til for at finde frem til en passende vært.

35) Kommissionen vil øge den offentlige informationsformidling om integreret kystzoneplanlægning gennem udarbejdelse af materiale, der gør rede for de erfaringer, der kan hentes fra Kommissionens demonstrationsprogram for ICZM. Informationsmaterialet, der skal udarbejdes i løbet af næste år, vil fokusere på kystzonens dynamik, funktioner og værdi og hvorledes den kan forvaltes bæredygtigt. Kommissionen vil også udarbejde og formidle information om konsekvenserne af de problemer, som kystzonerne for øjeblikket står over for, og hvorfor god planlægning af kystzonen er i de fleste borgeres personlige interesse. Dette vil ske gennem ansvarlige myndigheders og organisationers, herunder uddannelsesinstitutioners og mediernes, aktive deltagelse.

36) Hurtig ratifikation og gennemførelse af Aarhus-konventionen vil være et vigtigt skridt mod sikring af, at europæiske interessenter har adgang til de fornødne faktuelle oplysninger til informeret deltagelse.

37) Kommissionen har ikke til hensigt at foreslå et nyt "kvalitetsmærke" for integreret kystzoneplanlægning. Der findes allerede et virvar af mærker for kystområder og endnu et mærke ville blot forøge forvirringen yderligere. Endvidere finder Kommissionen sig ikke i stand til at validere og garantere den fulde anvendelse af kriteriet for et nyt mærke. Kommissionen vil imidlertid undersøge, hvorledes bestående ordninger som prisen til bæredygtige byer og andre præmieordninger kan anvendes til yderligere at fremme integreret kystzoneplanlægning. Kommissionen har allerede foreslået, at miljømærkerne nu også bør gives til tjenesteydelser. Dette forslag vil kunne tilskynde nogle af kystzonens store "brugere" som f. eks. rejsearrangører til at indføre mere bæredygtige metoder for at kunne opnå et miljømærke.

38) Høringsfasen i demonstrationsprogrammet for integreret kystzoneplanlægning viste, at der er et overvældende behov for bedre offentlig forståelse omkring virkningerne fra EU's sektorrelaterede direktiver vedrørende kystzonen, om EU's beføjelser og om bestående finansieringsmuligheder³⁵. Kommissionen tager skridt til at forbedre kommunikationen på disse områder, gennem den generelle løbende indsats for at øge åbenheden i EU's institutioner, herunder gennem oprettelsen af offentlige websider. Det findes imidlertid også hensigtsmæssigt at sørge for, at der findes et offentligt identificeret knudepunkt inden for Kommissionen for kystspørgsmål. Generaldirektoratet for Miljø bliver dette referencepunkt, dog således at forstå, at der i mange tilfælde bliver behov for at videred dirigere forespørgslerne til andre tjenestegrene.

³⁵ Mange af svarene viste klart, at der er mangel på oplysninger eller cirkulerer misvisende oplysninger, selv blandt personer, der er aktivt interesserede i EU's sektorpolitiske arbejde.

G) Gennemførelse af strategien

De individuelle aktioner, der er foreslået, vil blive gennemført så hurtigt som rimeligt muligt, i betragtning af den omfattende programudvikling og revision af politikken, der er nødvendig for hvert relevant indsatsområde. Faktisk er nogle af aktionerne allerede lanceret under demonstrationsprogrammets sidste faser.

Denne strategi skal ses som et fleksibelt instrument under konstant udvikling, beregnet til at imødekomme forskellige regioners og betingelsers specifikke behov. Det bliver helt bestemt nødvendigt at foretage ændringer, efterhånden som forholdene ændrer sig og forståelsen af de forbindelser, der er mellem EU-politikken og kystzonernes tilstand, vokser.

Kommissionens tjenestegrene vil derfor foretage en første gennemgang af strategien efter tre år og derefter vil strategien blive taget op til fornyet overvejelse i forbindelse med den vurdering af det europæiske miljøes tilstand, som EMA gennemfører med regelmæssige mellemrum. Disse revisioner bør benyttes til om nødvendigt at foreslå ændringer i strategien, baseret på en vurdering af situationen og efter høring af relevante interessenter. Revisionen foregår på tre niveauer: en revision af de trin, der tages for at gennemføre de foranstaltninger og aktioner, der er nævnt i dette afsnit, en evaluering af deres virkninger med hensyn til at behandle de underliggende problemer beskrevet i afsnit IIA og en analyse af de fremskridt, der er gjort med hensyn til at bøde på de fysiske og menneskelige problemer, der er nævnt i afsnit I.

IV. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER:

De 8 principper, der er beskrevet i bilag I er ikke specifikke for kysten, men er snarere grundlæggende bestanddele i god forvaltningspraksis. At Kommissionen specifikt foreslår en europæisk strategi til at fremme integreret planlægning i kystzonen antyder derfor på ingen måde, at de samme principper ikke burde anvendes i resten af EU's territorium.

En bredere anvendelse af sådanne principper for god fysisk planlægning vil kunne forbedre forholdene i territoriets enkelte dele, herunder kysten. Den vil også kunne sikre, at de mange fysiske, institutionelle og samfundsøkonomiske forbindelser mellem kystzonerne og de øvrige dele af EU's territorium ikke ignoreres som følge af særskilte planlægnings- og forvaltningsaktiviteter, der er specifikke for individuelle dele af territoriet. EU tilskynder faktisk allerede til integreret fysisk planlægning over en bredere front gennem mange af de tværgående instrumenter, der er beskrevet i det ovenstående. Principperne bag denne ICZM-strategi forløber nøje parallelt med principperne i Det Europæiske Fysiske og Funktionelle Udviklingsperspektiv (EFFU) og afspejles også i Kommissionens aktiviteter på byområdet. Revisionen af strukturfondene og EU's landbrugspolitik under Agenda 2000 bevæger sig også i retning af en generel gennemførelse af principperne for god fysisk planlægning. Processen med at gøre disse principper til et fundament for god forvaltningspraksis bliver imidlertid nødvendigvis langsom, fordi den indebærer et kulturskifte.

Under denne strategi foreslås der derfor en række specifikke aktioner, der kan anvendes direkte på kystzonerne på kort sigt til løsning af en række presserende problemer i disse strategisk vigtige områder, samtidig med at der udvikles en mere generel kultur inden for fysisk planlægning. Det er også håbet, at gennemførelse af bedre planlægningspraksis i kystområder i sig selv vil tjene som et eksempel, der kan motivere til mere udbredt anvendelse af disse principper i hele Europa, navnlig i andre områder, der står over for pres fra mange sider og modstridende interesser. Kommissionen vil undersøge, hvorledes fremgangsmåden med integreret fysisk planlægning i sidste ende kan udstrækkes til at omfatte hele EU's territorium.

Bilag I

Principperne for integreret kystzoneplanlægning

Integreret kystzoneplanlægning (ICZM) er en dynamisk, tværfaglig og iterativ proces til at fremme bæredygtig kystzoneplanlægning. Den dækker hele informationsindsamlingskredsløbet, planlægning (i ordets bredeste betydning), beslutningstagning, forvaltning og overvågning af gennemførelsen. ICZM gør brug af informeret deltagelse og samarbejde med alle interessenter til at vurdere samfundets mål i et givet kystområde, og til at gøre en indsats for at nå disse målsætninger. ICZM søger, på lang sigt, at skabe balance mellem miljømæssige, økonomiske, sociale, kulturelle og rekreative målsætninger, alt sammen inden for de grænser, som naturens dynamik sætter.

"Integreret" i integreret kystzoneplanlægning henviser til integration af målsætninger, men også til integration af de mange instrumenter, der skal til for at nå disse målsætninger. Det indebærer integration af alle relevante indsatsområder, sektorer og administrationsniveauer. Det indebærer integration af de terrestriske og marine komponenter i målterritoriet, både i tid og sted.

Succesrig kystzoneplanlægning baseres på følgende principper:

1. Et bredt "holistisk" perspektiv (tematisk og geografisk) —

Kystzoner er komplekse. De påvirkes af et mylder af indbyrdes relaterede kræfter forbundet med hydrologiske, geomorfologiske, socioøkonomiske, institutionelle og kulturelle systemer. For at planlægningen og forvaltningen af kystzonen kan forløbe tilfredsstillende må man undgå, at beslutningstagningen foregår i småbidder, og i stedet anvende mere strategiske fremgangsmåder, der ser på det store samlede billede, inklusive indirekte og kumulative årsager og virkninger. Der er behov for at acceptere den uafbrydelige langsigtede indbyrdes afhængighed mellem opretholdelsen af natur- og kultursystemers integritet, og adgangen til økonomiske og sociale valgmuligheder.

De nære forbindelser (både gennem humane og fysiske processer) mellem kystzonens marine og terrestriske komponenter indebærer, at der ved kystzoneplanlægningen altid bør ses på såvel de marine som de terrestriske dele af kystzonen, samt på de vandløbssystemer, der berører denne zone. Da udstrækningen af den zone, hvor der foregår en vekselvirkning mellem land og hav, er områdespecifik, er det ikke hensigtsmæssigt få forhånd at opstille nogen generel geografisk definition på "kystzone". Faktisk findes der ofte vigtige drivkræfter eller indvirkningsområder i andre administrative enheder og muligvis langt borte fra kystlinjen, da mange af de systemer, der har indflydelse på kystzonen (transportnet, befolkningsbevægelser, ændringer i arealanvendelse, forureningsveje osv.) er fysisk spredte. På små øer vil kystzoneplanlægning normalt være synonymt med planlægning og forvaltning af hele øen og det omgivende havområde.

2. Et perspektiv på lang sigt —

Der bør tages samtidigt og lige hensyn til både nuværende og kommende generationers behov, sørges for at beslutningerne er i overensstemmelse med "forsigtighedsprincippet" og ikke på forhånd lukkes for nogen af fremtidens valgmuligheder. Ved en tilfredsstillende planlægning og forvaltning for kystzonen må der tages hensyn til at fremtiden pr. definition er usikker, og kystzonen må placeres i en institutionel ramme, som skuer længere fremad end det nuværende politiske kredsløb.

3. En planlægning, der er let at tilpasse, og som er under konstant udvikling —

Integreret planlægning og forvaltning er en proces, der udvikles og udvikler sig i løbet af flere år eller årtier. ICZM garanterer ikke nogen øjeblikkelig løsning på alle kystzonens problemer, men arbejdere snarere frem imod en integration af politikker, programmer og aktiviteter rettet mod planlægning af kystzonen, som et grundlag for at løse eller undgå specifikke problemer. God informationsforsyning er et godt grundlag for at opnå forståelse, som fremmer motivation og gensidig tillid, som igen fører til samarbejde og i sidste ende til deling af ansvaret og sand integration. ICZM-processen kræver overvågning, således at den kan tilpasses gennem smidig planlægning, efterhånden som problemer og viden udvikler sig.

4. Afspejling af lokale særpræg —

Der er en bred mangfoldighed blandt Europas kystzoner, med variationer i fysiske, økologiske, sociale, kulturelle, institutionelle og økonomiske særpræg. ICZM bør have rodfæste i en grundig forståelse af det pågældende områdes særlige kendetegn, herunder sans for de særlige tryk og drivkræfter, der har indflydelse på kystzonens dynamik. Specifikke løsninger på kystzoneproblemer må nødvendigvis imødekomme specifikke behov. Eventuelle aktioner, der gennemføres på EU-niveau, skal være tilstrækkelig fleksible til at respektere denne mangfoldighed.

Dette princip indebærer også et behov for, at der til brug for beslutningstagerne indsamles egnede data og relevant information, inklusive uformel traditionel viden, vedrørende både de terrestriske og de marine komponenter af den pågældende kystzone.

5. Arbejde sammen med naturprocesser —

Kystsystemernes naturprocesser og naturlige dynamik er i kontinuerlig, og undertiden pludselig, bevægelse. Ved at arbejde sammen med disse naturprocesser, og ikke imod dem, og ved at respektere de grænser (eller den 'bæreevne') som naturprocesserne sætter, sørger vi for, at vores aktiviteter bliver mere bæredygtige og økonomisk rentable på lang sigt.

6. Inddragelse af de berørte parter i planlægningen —

Inddragelse af de berørte parter i planlægningen går ud på at indarbejde alle relevante interessenters (inklusive maritime interesser, fritidsbrugere og fiskerisamfund) synspunkter i planlægningsprocessen. Medindflydelsen bidrager til at finde frem til de virkelige problemer, udnytte lokal viden og opbygge engagement og fælles ansvar. Den kan begrænse konflikter mellem interessenterne og tilvejebringe løsninger, der er lettere at gennemføre. Det kan blive nødvendigt med store oplysningskampagner til at overbevise nogle interessenter om deres personlige interesse i at deltage. Man bør ikke undervurdere den tid og indsats, der skal til for at inddrage de berørte parter.

7. Støtte fra og involvering af alle relevante administrative myndigheder –

De administrative myndigheders politik, programmer og planer (for arealanvendelse, energi, turisme, regionaludvikling osv.) danner rammerne for forvaltningen af kystområder og deres naturressourcer. En streng frivillig, ikke-statslig indfaldsvinkel til integreret kystzoneplanlægning ville således kunne løbe ind i alvorlige begrænsninger, navnlig når processen når frem til gennemførelsesfasen for beslutninger, som der er enighed om.

Selv om det er vigtigt, at indrage de lokale myndigheder lige fra starten af kystzoneplanlægningsprocessen, er der lige så stort behov for engagement fra alle administrationsniveauer og -sektorer. Behandlingen af hele den række af problemer, der optræder i kystzonen, vil ofte kræve et indlejret sæt planlægnings- og forvaltningsaktioner i forskellige målestokke. Demonstrationsprogrammets projektledere har bekræftet, at kystzoneplanlægning ikke er effektiv, hvis den ikke understøttes på alle administrationsniveauer samt af alle administrationens relevante sektorrelaterede grene. Denne støtte skal omfatte vilje til at vedtage love, bestemmelser og finansielle instrumenter, når det er nødvendigt, og at stille det nødvendige institutionelle apparat til rådighed til dataindsamling, vedligehold og dokumentation. Udviklingen af gensidigt understøttende aktioner og forbindelser mellem administrationens forskellige niveauer og sektorer samt samordning med deres politik er af afgørende betydning. Der er behov for at sikre, at de forskellige individuelle administrative og retlige instrumenter, der har indflydelse på kystzonen, er gensidigt forenelige og sammenhængende. Samarbejdet mellem og indragelsen af forskellige administrative myndigheder kræver ikke nødvendigvis nye institutionelle strukturer, men derimod at der indføres procedurer eller metoder, der gør det muligt for de bestående strukturer og institutioner at samarbejde.

8. Anvendelse af en kombination af instrumenter —

Kystzoneplanlægning kræver anvendelse af mange forskellige instrumenter, herunder en blanding af love, økonomiske instrumenter, frivillige aftaler, informationsforsyning, teknologiske løsninger, forskning og uddannelse. Bestemmelser og økonomiske interventioner kan være vigtige værktøjer til løsning af konflikter mellem forskellige aktiviteter, men den rigtige blanding i et bestemt område vil afhænge af de foreliggende problemer og den institutionelle og kulturelle sammenhæng. Kystzoneplanlægningen bør imidlertid under alle omstændigheder sikre sammenhæng mellem de retlige instrumenter og de administrative målsætninger, og mellem planlægning og forvaltning.